

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Institutionum Juris Canonici Sive Primorum totius Sacrae
Jurisprudentiae Elementorum. Libri Quatuor**

Febeo, Francesco Antonio

Coloniæ Agrippinæ, 1704

VD18 13560743-001

Tit. III. De baptismo, & ejus effectu

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63052](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63052)

T I T. III.

De Baptismo, & ejus effectu.

1. His circa Sacramenta generaliter præcognitis, agendum primo est de Sacramento Baptismi, quod ut in loco supracitato loquitur Conc. Florentinum, *vita spiritualis janua est: per ipsum enim membra Christi, ac de corpore efficimur Ecclesia. Et cum per primum hominem mors introierit in universos, nisi ex aqua & Spiritu Sancto renascimur, non possumus (ut inquit Veritas) in regnum cælorum introire.*

2. Baptismus latè sumptus dividi solet in Baptismum fluminis, Baptismum flaminis, & Baptismum sanguinis. Baptismus sanguinis est Martyrium, ita dictum quia sicut Sacramentum Baptismi per aquam emundat à culpa; ita & Martyrium, quod prodest etiam infantibus ante usum rationis, si illud patiantur in odium fidei, ex c. *Baptismi vicem. 33. de consecr. dist. 4.*

3. Baptismus flaminis dicitur perfecta contritio vel dilectio Dei super omnia, ea præsertim quæ antecedit realem Sacramenti Baptismi susceptionem & includit votum ejus, quæ etiam à peccatis emundat, ex *Trid. sess. 14. c. 4.* unde quoad hunc effectum supplet vicem Baptismi aquæ. Dicitur autem Flaminis, id est Spiritus Sancti, quia amor Charitatis, & per-

fectæ contritionis tribuitur inspirationi, & adiutorio Spiritus Sancti.

4. Uterque tamen iste Baptismus est solum metaphoricè Baptismus, neuterque est propriè Sacramentum novæ legis à Christo Domino institutum; imo neuter excusat per se à reali susceptione Baptismi fluminis, supposito quod hic suscipi possit ex *c. Non dubito 149. de consecr. dist. 4.* quia datur generale præceptum illius suscipiendi, iis verbis intimatum. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua &c.* quemadmodum propter præceptū subjiciendi clavibus Ecclesiæ omnia peccata mortalia, non excusatur quis à confessione Sacramentali ex eo quod de suo peccato mortali actum perfectæ contritionis elicuerit.

5. Solus igitur Baptismus fluminis, hoc est qui per aquam ministratur, est verè, & propriè Sacramentum novæ legis à Christo Domino institutum, atque conficitur per exteriorem corporis ablutionem cum aqua elementari sub præscripta verborum forma significante practicè seu causativè gratiam, & interiorem animæ ablutionem à culpa.

6. Materia itaque remota Baptismi est aqua naturalis, seu elementaris, ut clarè colligitur ex illo Joannis 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua &c.* & definitur à Trid. *sess. 7. can. 2.* post Florentinum in instruct. ad Armenos. Aliæ igitur aquarum species artificiales, quales sunt
quæ

quæ ex herbis, aut floribus exprimuntur, non sunt apta materia Sacramento: quod idem de omni alio liquore differente specie ab aqua naturali dicendum est juxta communem Doctorum sententiam.

7. Materia autem proxima Baptismi est ablutio: hæc enim per formam Baptismi, (*Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti* ex *c. 1. de Baptismo, & ejus effectu*), determinatur ad practice seu causative significandam interiorem animæ ablutionem. Consistit ea ablutio in contactu successivo aquæ ad corpus baptizati, fierique valide potest vel per immersionem corporis in aquam; vel per asperisionem seu effusionem aquæ in corpus. Olim de præcepto fiebat trina mersio, ut constat ex *c. Si quis presbiter 78. aliisque de consecr. dist. 4.* idque ex duplici ratione, ut indicatur in *c. Postquam vos 77. ead. dist.* Primo quia illa demersio typum exprimebat Dominicæ sepulturæ, & Dominus tertia die resurrexit: secundo ut Baptismus confertur in nomine Sanctæ Trinitatis, non solum verbo, sed etiam facto, ad confutandum expressius Eunomitarum, aliorumque hæreticorum errorem, qui à Baptismo excludebant Sanctæ Trinitatis invocationem; quorum hæresis cum postea evanuisset, cessavit jam pluribus in locis obligatio illa trinæ immersionis. Debet tamen quoad hanc servari Ecclesiæ Di-

cesanæ consuetudo, ut Baptismus non solum valide, sed etiam licite ministretur: alicubi enim est consuetudo baptizandi per immersionem; alibi autem per effusionem. Colligitur ex *c. de trina 79. de consecr. dist. 4.*

8. Subjectum capax Baptismi est omnis homo viator, non solum adultus, sed etiam Infans statim ac ex utero matris prodiit *c. firmiter de Summa Trinit. & Fide Cathol. c. majores 3. de Bapt. & Trid. sess. 7. de Bapt. can. 13.* Imo in casu necessitatis posse baptizari Infantem antequam totus de utero matris prodierit, dummodo saltem natus sit secundum aliquam notabilem seu principalem sui partem in qua Baptismus perfici possit, ostendit praxis Ecclesiæ.

9. Illud tamen discrimen est inter Infantem qui baptizetur, & inter adultum, quod in Infante nulla ex parte ipsius dispositio prærequiratur, quia Christus, & Ecclesia eorum voluntatem, & intentionem supplet, ut docet D. Th. ab omnibus receptus *3. p. q. 68. art. 9. ad 2.* Ac in adultis, ut valide, & licite Baptismum recipiant, requiritur intentio, saltem præterita quæ moraliter duret, & retractata non sit, suscipiendi Baptismum, ut sumitur ex *cit. c. Majores*, aliisque traditis à Suar. *to. 3. in 3. p. disp. 24. sect. 1.* Item ut iisdem Baptismus digne ministretur, opus est ut habeant fidem Trinitatis & Jesu Christi &c. unde debent prius instrui in articulis fidei,

&

& in præceptis à Christiano servandis, juxta illud Christi Domini Matth. ult. *Docete omnes gentes, baptizantes &c.* & illud Marci ult. *Qui crediderit. & baptizatus fuerit &c.* Deniq; opus est ut habeant contritionem seu attritionem de peccatis commissis, juxta illud Actor. 2. *Pœnitentiam agite, & baptizetur unusquisque vestrum &c.* Desumuntur etiam hæc ex cit. 6. *Majores 3. de Baptismo.*

10. Minister Baptismi, quoad Sacramenti valorem, & in casu necessitatis potest esse quilibet, non solum Sacerdos, vel Diaconus, sed etiam laicus, & mulier; imò etiã paganus, & hæreticus, dummodo formam servet Ecclesiæ & facere intendat quod facit Ecclesia, ex *Florent. in decr. ad Armenos. c. firmiter de Summa Trinit. Trid. sess. 7, de Bapt. can. 4. c. mulier. 19. c. in necessitate 20. c. Romanus 22. aliisque de consecrat. dist. 4.*

11. Ut autem Baptismus non solum valide, sed etiam licite administreretur, secluso casu necessitatis, conferri solum debet ab eo qui jurisdictionem habeat tamquam Pastor Ecclesiasticus in eo loco ubi habitat baptizandus; adeoq; tale munus competit tum Episcopis tum etiam Parochis ex officio suo respectu suorum Parochianorum: reliquis autem Sacerdotibus ex defectu Jurisdictionis non competit extra casum necessitatis, aut nisi illis committatur ex Episcopi, vel
Paro-

Parochi delegatione. Videri potest, Vasq. *to. 2. in 3. p. disp. 147. c. 3.*

12. Item ut Baptismus licite administretur, conferri debet non in privatis domibus, sed dumtaxat in Ecclesiis, ubi sunt fontes ad hoc specialiter deputati, ut constat ex *Clem. un. de Baptismo*, ubi duo tantum casus excipiuntur, videlicet: Nisi Regum vel Principum, quibus valeat in hoc casu deferri, liberi extiterint, aut talis necessitas emerferit, propter quam nequeat ad Ecclesiam absque periculo, propter hoc accessus haberi.

13. Solemnitates, & ritus in Baptismo servandi quinam sint, videri potest in rituali. Inter reliqua illud est, ut præter personam baptizantem & personam baptizati, interveniat etiam aliquis, qui baptizatum levet de Sacro fonte, & in sui tutelam & fidem suscipiat, erudiendum postea in doctrina, & bonis moribus, quod servatur ex veteri Ecclesiæ consuetudine, & indicatur in *c. Non plures 100. c. Vos ante 104. de consecr. dist. 4.* & in toto tit. *de cognition. spirit.* Qui tali munere fungatur, vocari solet Compater sive Patrinus, ut vocatus etiam fuit ab Higinio Papa in *c. in Catechismo 99. ead. dist.*

14. Munus patrini suscipi potest à quolibet baptizato rationis compote, sive sit vir, sive mulier: à qua tamen generali regula excipitur Abbas vel Monachus, ex *c. Non licet 102. & c.*

Monach-

Monachi 103. de consecr. dist. 4. eo quod ipsum non deceat familiaritatem contrahere cum parentibus baptizati, imo & cognationem spirituales, de qua mox dicetur. Item ex alia ratione excipiuntur hæretici, & ii qui sunt moribus infames, quia scilicet non sunt idonei ad rite instruendum baptizatum, ad quod ordinatur munus Patrini. Videri potest Castrop. p. 4. tract. 19. pun. 11. §. 1.

15. Antiquitas non nisi unus patrinus in baptismo adhiberi potuit sive vir, sive mulier, ut constat ex c. Non plures 100. & c. In Catechismo 99. de consecr. dist. 4. Postea successa temporis introductum fuit ut plures adhiberentur, ut colligitur ex c. fin. de cognat. spirituali in 6. At Conc. Trit. sess. 24. de refor. matrim. c. 2. statuit iuxta pristina instituta ut unus tantum, sive vir, sive mulier, vel ad summum unus & una baptizatum de Baptismo suscipiant. Non possunt igitur plures vir, vel plures fæminæ in patrilos suscipi, sed tantummodo designandus est & admittendus unus tantummodo designandus est & admittendus unus tantum vir aut una fæmina, vel ad summum duo, vir & fæmina.

16. Illud quoque Juris in patrino servatur, ut inter ipsum & inter baptizatum, & illius matrem, & matrem spiritualis cognatio contrahatur, quæ est impedimentum dirimens matrimonii contrahendi ut constat ex toto titulo de cognat.

cognat. spirit. & ex cit. c. 2. Trident. Ubi etiam additur similem cognationem contrahi inter baptizantem, & baptizatum, baptizatique patrem, ac matrem; & quod si alii, ultra designatos, baptizatum tetigerint, cognationem nullo pacto contrahant: De hoc impedimento resultante ex cognatione spirituali sermo etiam recurret infra, ubi de Sacramento Matrimonii.

T I T. I V.

De Sacramento Confirmationis.

1. **Q**uemadmodum homo postquam carnaliter natus est, & augmentatione opus habet, & virium corroboracione; ita quicumque spiritualiter regeneratur per Baptismum, corroborari debet per gratiam Spiritus Sancti, per quam armatus, & instructus confirmetur ad pugnam: & ad hoc fuit à Christo Domino institutum Sacramentum Confirmationis, ex *c. Spiritus Sanctus 2. de Consecr. dist. 5. & Trid. sess. 7. de Confirmatione can. 1. & 2.*

2. Usus hujus Sacramenti fuit à primis usque Ecclesie temporibus ex institutione Christi, quidquid in contrarium dixerint recentiores hæretici, contra quos late disputat Bellar. *to. 2. Controv. lib. 2.* Videri etiam potest Suar. Doctor Eximius *tom. 3. in 3. p. disp. 32. sect. 1.*

3. Ma-